

“

Bronnen van levend water

Aan het Woord

*Gij hebt gehoord dat er gezegd is:
Gij zult uw naaste beminnen en uw
vijand haten.*

*Maar ik zeg u: Bemint uw vijanden en
bidt voor wie u vervolgen, opdat gij
kinderen moogt worden van uw Vader
in de hemel, die immers de zon laat
opgaan over slechten en goeden en
het laat regenen over rechtvaardigen
en onrechtvaardigen.*

*Want als gij bemint die u beminnen,
wat voor recht op loon hebt gij dan?
Doen de tollenaars niet hetzelfde? En
als gij alleen uw broeders groet, wat
voor buitengewoons doet gij dan?
Doen de heidenen dat ook niet?*

*Weest dus volmaakt, zoals uw Vader
in de hemel volmaakt is.*

Uit: Mt. 5, 43-48

Voor u ligt de derde nieuwsbrief die dit jaar verschijnt. In deze periode van het jaar lezen we op weekdagen uit het Matteüsevangelie. Jezus legt zijn leerlingen uit wat het betekent om Hem te volgen. Het wordt duidelijk dat Hij daarmee niet het volgen bedoelt zoals wij dat soms doen: dat je een nieuwsbrief krijgt en de koppen doorneemt, zodat je snel op de hoogte bent. Dan volg je het nieuws op afstand, maar het hoeft je verder niet persoonlijk te raken.

Het spreken van Jezus heeft iets weg van het spreken van God: Hij schept een nieuwe werkelijkheid. Als Jezus spreekt, blijft een mens vrij, maar toch is die vrijheid op een bepaalde manier beperkt. Er is geen vrijheid om niet te antwoorden. Want wat je ook kiest (om te doen of niet te doen) wanneer je Hem gehoord hebt: dat is je antwoord. In die zin is er geen sprake meer van vrijblijvend iets aanhoren en weer doorgaan met waar je mee bezig was. Als Hij het woord neemt, betekent dit onmiddellijk een nieuw perspectief, een persoonlijke uitnodiging tot een blijvende, heilzame verandering van iemands leven of situatie. Dat is nooit voor iets flauws. “Gij zijt het zout der aarde.” zegt Jezus tegen zijn leerlingen. Als je het zout bent, dan kun je maar beter zo goed mogelijk zout zijn. Of, in de woorden die Hij iets verderop in het Evangelie gebruikt: “Weest dus volmaakt”. Iedereen kan in zijn of haar omgeving het verschil maken. Maar Jezus voegt eraan toe: “zoals uw Vader in de hemel volmaakt is.” (Mt. 5, 48).

Wat betekent precies deze volmaaktheid? Als we lezen hoe de evangelist Lucas deze woorden van Jezus weergeeft, komen we uit bij de barmhartigheid van God de Vader. “Wees barmhartig, zoals jullie Vader barmhartig is” (Lc. 6, 36). Als Jezus het heeft over volmaaktheid, heeft Hij het over Gods barmhartigheid en Hij heeft het niet over een perfectionisme dat om onszelf draait. Wij zijn dus geen zout om in de wonden te strooien, maar om het goede meer naar voren te halen. We mogen zout zijn om een blijvende goede smaak te geven. Daarmee geven we een getuigenis af dat past bij Gods liefde.

✉ Mgr. dr. J.W.M. Liesen

Binnenkort in het bisdom

2021

- 27 juni: Afscheid rector Norbert Schnell
- 17 juli: Geloofsfeest in Roosendaal
- 24 juli: Gezinsdag aan zee (Cadzand)
- 30 juli: Lifeteen zomerkamp
- 27 augustus: Start studiejaar Bovendonk
- 16 september: Start Alpha Online voor parochies
- 28-29 oktober: Online kick-off evenement Missionaire Parochie

Activiteiten onder voorbehoud van wijzigingen in verband met coronamaatregelen. Fysieke samenkomsten en vieringen zijn niet altijd mogelijk. Let op de livestream mogelijkheden in uw parochie of volg de eucharistieviering via KRO-NCRV op televisie.

Nieuws op de website

- Rector Patrick Kuipers: "Priester ben je om te getuigen van Gods liefde"
- Richtlijnen voor gebruik kerkgebouwen door andere kerkgenootschappen
- Diakenwijding Sander Verschuur op Bovendonk
- Roepingenzondag met de heilige Jozef (met gebedskaart)
- Volksabdij Ossendrecht krijgt nieuwe invulling
- Interview met de zusters Hieronima en Brigitta

Lees het laatste nieuws van de website online

In de digitale versie van deze nieuwsbrief zijn verschillende teksten en afbeeldingen aanklikbaar. Hiermee klikt u rechtstreeks door naar online artikelen, video's en foto's. Let op dit symbooltje:

Colofon

Deze nieuwsbrief is een uitgave van het Bisdom Breda en verschijnt vijf keer per jaar in zowel gedrukte als digitale vorm. Een postabonnement is mogelijk tegen betaling van een bijdrage in de verzend- en administratiekosten. De nieuwsbrief zelf is gratis.

Voor een postabonnement stuurt u een e-mail naar: secretariaat@bisdombreda.nl en maak ten minste €12,50 over op IBAN NL79 RABO 0101 0517 78 t.n.v. Bisdom Breda, o.v.v. Postabonnement Nieuwsbrief. Uitgaven worden toegestuurd na ontvangst van uw betaling.

Redactie: Monique van Delft, Hans de Jong, Marc de Koning (hoofdredacteur)

Adres redactie

Postbus 90189, 4800 RN, Breda
secretariaat@bisdombreda.nl
076 5223444

Schriftteksten met toestemming overgenomen van Katholieke Bijbelstichting (KBS).

Volg het Bisdom Breda ook via:

Website: startpunt voor alle nieuws en informatie van het Bisdom Breda.

Wekelijks nieuwsoverzicht per mail: ontvang elke week via e-mail een overzicht van alle nieuwsberichten van de website van het bisdom.

YouTube: ontvang als abonnee een melding wanneer er een nieuw filmpje of livestream beschikbaar komt.

Twitter: voor snelle updates en duiding.

Op Sacramentsdag, zondag 6 juni, zond KRO-NCRV het Geloofsgesprek uit met zuster Maria van Jesse van de Blauwe zusters. **Kijk het Geloofsgesprek terug**

Ben jij een bron van levend water?

Door: Marc de Koning

“De regenkelders die door de mensen zijn gebouwd, zitten vol scheuren en kunnen het water niet vasthouden.” Deze Bijbeltekst uit het boek Jeremia bracht Herman Kaiser onlangs in verband met het thema van de online bijeenkomst voor emeriti en pastoraal werk(st)ers met pensioen: “Zoeken naar levend water”. In zijn inleiding haalde Kaiser het Bijbelcitaat aan om duidelijk te maken dat mensen uiteindelijk verlangen naar “iets dat authentiek is, naar wat écht een bron is van levend water”. Dat verlangen zit diep in de mens en hij ziet dit duidelijk terug bij jongeren. “Die voelen aan dat er iets anders moet,” zegt Kaiser. Jeremia is een profeet van het Oude Testament. Hij leefde rond 600 voor Christus. Maar de profeet geeft iets aan dat in elke tijd geldt. Namelijk te vertrouwen op God en niet op menselijke fundamenten of ‘kelders’ zoals Jeremia het uitdrukt, om het water in vast te houden.

In het Johannesevangelie komt Jezus op het levende water terug. Bij de waterput in Samaria wordt duidelijk dat Jezus voor het levende water zorgt. Wie ervan drinkt, zal in eeuwigheid geen dorst meer krijgen. Ook in de toekomst mogen wij op Jezus vertrouwen als bron van levend water. Dat zegt ook rector Norbert Schnell op de volgende pagina van deze nieuwsbrief. Schnell stelt voor hierin Jezus na te volgen en de dialoog aan te gaan, ook buiten je ‘kerngebied’ en Christus als bron van het levend water te vertegenwoordigen.

Maar waaruit bestaat dan het levende water? Verderop in het Johannesevangelie blijkt dat Jezus de Heilige Geest bedoelt: “Als iemand dorst heeft, hij kome tot Mij; wie in Mij gelooft, hij drinkel! Zoals de Schrift zegt: “Stromen van levend water zullen uit zijn binnenste vloeien.” Hiermee doelde Hij op de Geest, die zij, die in Hem geloofden, zouden ontvangen (Joh. 7, 37). In verbondenheid met Jezus, kunnen wij zelf bronnen worden.

Levend water. Misschien kunnen we het ons voorstellen als het sap dat vloeit tussen de wijnstok en de ranken. Van de buitenkant kun je het niet zien. Maar via het binnenste van de plant geeft het levenskracht en brengt het vruchten voort. Dit geldt ook voor levend water, dat zichtbaar wordt in de vruchten. Levend water laat als het ware de vruchten van de Geest groeien tot volmaaktheid.

Vruchten van de heilige Geest

Vanuit de Heilige Schrift kennen en herkennen we twaalf vruchten van de Geest: liefde, vreugde, vrede, geduld, vriendelijkheid, goedheid, trouw, zachtheid, ingetogenheid, bescheidenheid, matigheid en kuisheid. Paulus schrijft erover in de Galatenbrief (Gal. 5, 22-23).

In de woorden van de catechismus kan de wereld “aan de vruchten van de Heilige Geest zien hoe mensen worden die zich helemaal door God laten aannemen, leiden en vormen. De vruchten van de heilige Geest tonen dat God in het leven van christenen werkelijk een rol speelt.” (Youcat, 311)

Zouden we de twaalf vruchten kunnen gebruiken als checklist? Als we er een of meer niet kunnen afvinken, dan ligt daar nog een uitdaging voor ons. Ook kunnen we bij onszelf nagaan welke vruchten rijp zijn om te oogsten en welke zegeningen wij mogen tellen.

“Als priester ben je geen ambtenaar, maar di

Door: Hans de Jong

Per 1 juli 2021 neemt Norbert Schnell afscheid van de Priester- en Diakenopleiding Bovendonk in Hoeven. Hij is daar 11 ½ jaar rector geweest.

Toen bisschop Van den Hende Norbert Schnell tot rector benoemde, koos hij een ervaren man. Rector Schnell was daarvoor tien jaar rector van het Ariënskonvikt in Utrecht. “Dit combineerde ik met het pastoraat in de Sint Catharinakathedraal van het aartsbisdom,” vertelt hij. “Ik was toen al enigszins bekend met het Bisdom Breda. Het Ariënskonvikt was na de opheffing van het Frenckenhuis in Breda een aantal jaren het convict voor studenten van het Bisdom Breda. Verschillende kandidaten van dit diocees hebben ook vanuit dit huis hun theologische studie gevolgd. Tegelijkertijd studeerden de oudere priesterkandidaten van het aartsbisdom op Bovendonk. Zelf zat ik in de Raad van Advies van de opleiding.”

Levenskeuzes op latere leeftijd

Na de opheffing van het Ariënskonvikt in 2010 kwam Schnell naar Bovendonk. “Van het begin af aan heb ik me op Bovendonk thuis gevoeld,” zegt hij. “Het was wel een ander type opleiding. Allereerst is het een weekendopleiding. Daarnaast studeert op Bovendonk een ander type student. Jongere studenten zijn bijvoorbeeld nog bezig met het vinden van hun eigen identiteit. Dat speelt minder bij oudere kandidaten. Zij zijn over het algemeen weer bovengemiddeld gemotiveerd en beschikken over meer levenservaring. Wat je wel steeds meer merkt is dat bij huidige kandidaten de kerkelijke socialisatie voor een deel ontbreekt. Oudere studenten hebben vaak een bekeringservaring doorgemaakt of zijn een tijdje van de Kerk weg geweest en weer teruggekeerd. De groep jongeren wordt overigens steeds kleiner.”

Voor rector Schnell betekent dit dat de Priester- en Diakenopleiding Bovendonk op langere termijn zeker toekomst heeft. “De kandidaten worden ouder. Er komen ook steeds meer kandidaten die elders een deel van hun theologische studie gevolgd hebben. Dat sluit aan bij de maatschappelijke trend dat mensen op latere leeftijd levenskeuzes maken. Daarbij verandert de Kerk zelf ook. Ze ontwikkelt zich van een volkskerk naar een missionaire gemeenschap.”

“Dat laatste vraagt ook een ander type priester. Vroeger kwamen de mensen vanzelfsprekend naar de Kerk, nu moet de priester naar de mensen toe,” aldus rector Schnell. “In de huiskapel van Bovendonk komt een mozaïek van de ontmoeting tussen Jezus en de Samaritaanse vrouw bij de waterput. Jezus bevindt zich op dat moment niet in het kerngebied van het jodendom. Hij gaat een dialoog aan

enaar van de vreugde”

met deze vrouw die zoekt naar de zin van het leven. Vervolgens biedt Hij zichzelf aan als bron van levend water. Dat is de beweging die wij moeten maken.”

“Daarom herzien we het curriculum. Dit betekent niet dat de theologische kernvakken verdwijnen maar wel dat er nieuwe vakken worden toegevoegd. Denk aan postmoderne religies, missiologie en dialoog met de moderne samenleving. Martine van Bouwdijk Bastiaanse, de nieuwe studieprefect, is hierin een belangrijke hulp. Met haar pedagogische achtergrond helpt ze ook om het onderwijs op Bovendonk aan te passen aan de onderwijsnormen van deze tijd. Het verder ontwikkelingen van de persoonsvorming zal ook een belangrijk aandachtspunt blijven. Parallel aan de opleiding hebben we in de afgelopen jaren ook aandacht geschonken aan de navorming.” Rector Schnell noemt o.a. de pastoorscursus, de voortgezette

“**Jesus bevindt zich op dat moment niet in het kerngebied van het jodendom. Hij gaat een dialoog aan met deze vrouw die zoekt naar de zin van het leven. Vervolgens biedt Hij zichzelf aan als bron van levend water. Dat is de beweging die wij moeten maken.**”

vorming van pasbenoemde priesters, diakens en pastoraal werkers, de masterclass geestelijke begeleiding en de Bovendonk Academie.

Rector Schnell spreekt niet van bijzondere hoogtepunten. “De wijdingen zijn natuurlijk hoogtepunten zoals dit jaar de diakenwijding van Sander Verschuur. Zelf vond ik de periode dat we met een aantal priesterkandidaten samenleefden in het Antoniushuis een prima periode.” Voor rector Schnell betekende het afronden van zijn dissertatie over de Kerk als bruid van Christus een persoonlijke mijlpaal. “Het schrijven van dit proefschrift heeft voor mijn priesterschap veel betekend. Ik ben opgegroeid in een tijd waarin we de Kerk vooral zagen als een instituut. In het beeld van de Kerk als bruid van Christus staat de relatie met de Heer centraal. Het gaat in deze relatie vooral om liefde en vreugde. De organisatie is hieraan ondergeschikt. Voor het priesterschap betekent dit dat je oog hebt voor iedere individuele mens en hem of haar echt kent en liefhebt, ook in zijn of haar noden. Het zielenheil van de mensen staat centraal. Als priester ben je geen ambtenaar, maar dienaar van de vreugde.

Zelf heb ik wel eens de indruk dat er in de huidige coronacrisis vooral gedacht is vanuit het instituut. De Kerk mocht geen bron van besmetting worden. Maar er is zoveel meer te zeggen en te doen.”

Rector Schnell keert terug naar het pastoraat en wordt pastoor van de H. Antoniuskathedraal en de parochie van de H. Maria Magdalena in Breda-West. “Ik hoop echt op te trekken met de mensen en met hen vreugde en verdriet te delen. Ik wil zeker niet meer dan de helft van mijn tijd achter mijn bureau of in het parochiecentrum zitten.”

De daadwerkelijke afscheidsbijeenkomst vindt plaats op 27 juni 2021 op de Priester- en Diakenopleiding Bovendonk te Hoeven.

Rector Norbert Schnell

De (Lange)weg van Emmaus

Door: redactie

Emmaus is een wereldwijde beweging, in 1949 opgericht in Frankrijk door Abbé Pierre. Zijn eerste doel was onderdak te bieden aan de vele dak- en thuislozen in het naoorlogse Parijs. Door velden te rapen en weer te verkopen, lukte het hem mensen met verschillende achtergronden aan elkaar te verbinden, de groepen een bestaan te bieden en mensen hun eigenwaarde terug te geven. Deze filosofie heeft ook zijn weg gevonden naar het Brabantse Langeweg in de gemeente Moerdijk. In de geest van Abbé Pierre wil de woonwerkgemeenschap aldaar "mensen zonder thuis, huis of houvast de kans bieden hun leven weer op de rails te krijgen".

Dit jaar viert Emmaus Langeweg haar 50 jarig bestaan. Ter gelegenheid hiervan bezocht redacteur Hans de Jong namens het Bisdom Breda het voormalige klooster waar de Emmausbeweging in 1971 het stokje overnam van de kapucijnerorde. In een interview met coördinator Fred Huneker, komt onder meer de geschiedenis, het gedachtegoed en de noden van kwetsbaren in deze tijd aan de orde.

“We kiezen voor een eenvoudig en sober leven en werken met en voor de mensen aan de onderkant van de samenleving.

In Nederland bestaan veertien Emmausgroepen met in totaal 20 vestigingen.

Zij werken samen onder de naam Emmaus Nederland, een platform voor ontmoeting, vorming en scholing. Deze organisatie is een onderdeel van de internationale koepel. Huneker: "De Emmausbeweging is gesticht door Abbé Pierre, een Franse priester die in 2007 overleed. Oorspronkelijk behoorde hij tot de kapucijnen maar wegens zijn, volgens de orde althans, zwakke gezondheid moest hij de orde verlaten. Door hem leeft veel franciscaans gedachtegoed in de Emmausbeweging verder. We kiezen voor een eenvoudig en sober leven en werken met en voor de mensen aan de onderkant van de samenleving. Er zijn ook verschillen," aldus Huneker. "We leggen geen gelofte van armoede af. De kapucijnen behoren tot de bedelordes. Dat doen wij niet. Wij werken zelf voor ons onderhoud."

Emmaus Veilingkade

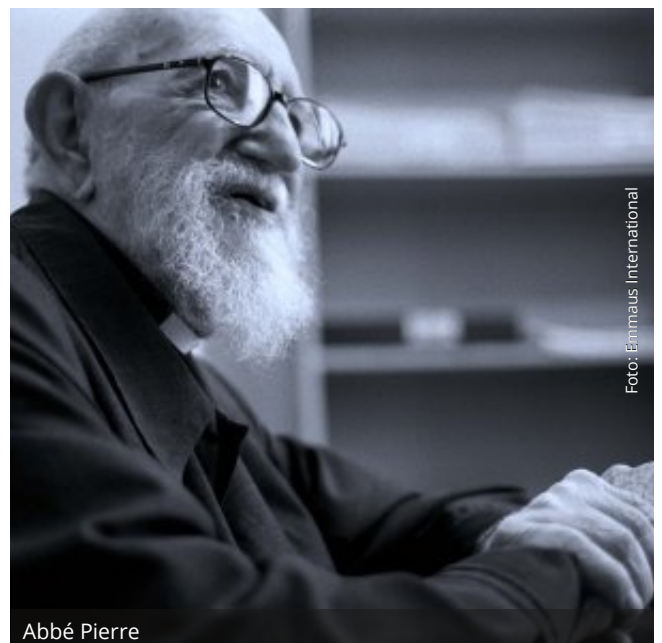
Op 1 mei 2021 opende de Emmaus Nederland in Breda een boekenwinkel met de naam Emmaus Veilingkade. Hier is onder meer een grote collectie boeken te vinden die door de Bredase Boekenmarkt 't Ezelsoor in Breda is geschonken.

't Ezelsoor sloot op 1 maart 2021 haar winkel naast het bisdomkantoor in de Veemarktstraat. In het najaar van 2021 wil de boekenmarkt een website openen voor tweedehands en antiquarische boeken.

Lees het gehele interview met Fred Huneker online.

Woonwerkgemeenschap Emmaus Langeweg

Abbé Pierre

Video highlights Bisdom Breda

“Priester ben je om te getuigen van Gods liefde”

Op 1 juli 2021 neemt Patrick Kuipers het stokje over van Norbert Schnell als rector van Priester- en diakenopleiding Bovendonk. In deze video van het Bisdom Breda stelt hij zichzelf voor, vertelt hij over de opleiding en over het priesterschap. Naast zijn benoeming als rector voor Bovendonk blijft Kuipers als rector verbonden aan het Ariënsinstituut van het Aartsbisdom Utrecht. Een bijzondere benoeming in een tijd dat het sowieso bijzonder is om priester te zijn. “Priester ben je om te getuigen van Gods liefde.”

Zuster Maria van Jesse in het Geloofsgesprek

Sinds november 2020 wonen er twee Blauwe Zusters in het Begijnhof van Breda. Een van hen is zuster Maria van Jesse. In het Geloofsgesprek spreekt zij met Leo Fijen over haar keuze voor de Blauwe Zusters en over de betekenis van Christus in haar leven. Dat het Geloofsgesprek op Sacramentsdag werd uitgezonden met een opname vanuit het Bredase Begijnhof, is bijzonder. De begijnen hadden een bijzondere devotie voor het Allerheiligste. Het Geloofsgesprek is terug te zien via NPO.

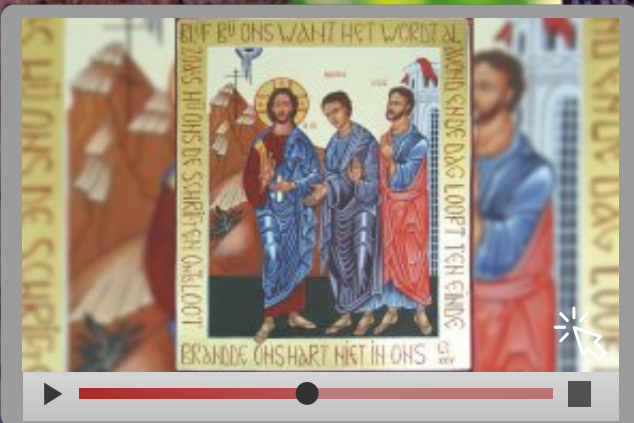
Lectio Divina: Handelingen van de apostelen

Het Sint Franciscuscentrum, het vormingscentrum van Bisdom Breda, organiseerde tussen Pasen en Pinksteren 2021 een reeks geloofsgesprekken in kleine groepen rondom het boek Handelingen der Apostelen. Deze vorm van Lectio Divina werd gehouden in samenwerking met diaken Vincent de Haas van de Katholieke Bijbelstichting. De online avonden zijn terug te kijken.

Diakenwijding Sander Verschuur

Op zondag 9 mei 2021 werd Sander Verschuur door handoplegging van bisschop Van den Hende tot diaken gewijd voor het Bisdom Rotterdam. De wijdingsplechtigheid vond plaats tijdens de eucharistieviering in de kapel van Bovendonk te Hoeven. Vanwege de coronamaatregelen kon slechts een beperkt aantal mensen de wijdingsplechtigheid op Bovendonk bijwonen. Belangstellenden konden de viering via livestream volgen.

Scan de QR-code en bezoek het YouTubekanaal van het bisdom. Leest u de nieuwsbrief digitaal, klik dan meteen op de afbeelding van de video om deze meteen af te spelen.

DE VOLKSABDIJ

& BRASSERIE ABDIJBOS

Natuurpoort | Leerhotel | Ontmoeten | OLV ter Duinen

Bezoek onze vernieuwde website

www.volksabdij.nl

*Brasserie en terras 7 dagen
per week geopend!*

Volksabdij Onze Lieve Vrouw Ter Duinen
Onze Lieve Vrouwe Ter Duinenlaan 199
4641 RM, Ossendrecht, Tel: 0164-672546

Zoeken

De Missionaire Parochie

GEABONNEERD

HOME

VIDEO'S

PLAYLISTS

KANALEN

DISCUSSIE

OVER

Uploads

▶ ALLES AF SPELEN

2021-05-19 Gastvrijheid in de Missionaire Parochie
43 weergaven • 1 week geleden

2021-04-15 Leiding geven visie ontwikkelen en...
45 weergaven • 1 maand geleden

Webinar 'Leiding geven vanuit een team aan de...
73 weergaven • 2 maanden geleden

Webinar 'De prioriteit van evangelisatie'
63 weergaven • 6 maanden geleden

Webinar 'Gebed als fundament van...
91 weergaven • 6 maanden geleden

Abonneer je op het YouTube kanaal van de Missionaire Parochie